

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА З МЕТЕОРОЛОГІЇ І КЛІМАТОЛОГІЇ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

*Наталія Таранова,
доцент кафедри географії
та методики її навчання*

Польова практика є невід'ємною складовою підготовки кваліфікованих географів, забезпечуючи студентів практичними навичками, необхідними для розуміння та аналізу кліматичних процесів. У червні 2024 року студенти першого курсу (групи СОГ-11, СОГст-11, Г-12, Гід-14, Гр-15 та Е-16) географічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка успішно пройшли польову практику з метеорології та кліматології в місті Тернополі.

Мета практики полягала у формуванні в студентів комплексу практичних навичок, необхідних для проведення метеорологічних спостережень, аналізу отриманих даних та встановлення взаємозв'язків між атмосферними процесами і природними явищами. Крім того, практика була спрямована на розвиток у майбутніх фахівців таких ключових компетентностей, як критичне мислення, командна робота та здатність застосовувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань.

Практика тривала з 5 по 12 червня та включала три основні етапи: підготовчий, польовий та заключний.

На першому етапі студенти ознайомилися з метою, завданнями та програмою практики, а також прослухали інструктаж з техніки безпеки. Викладачка, кандидатка географічних наук, доцентка кафедри географії та методики її навчання Наталія Таранова, забезпечила ознайомлення студентів із принципами роботи різних метеорологічних приладів, серед яких були ручні анемометри, волосяний гігрометр, психрометр Ассмана, термограф, гігрограф, барограф та барометр-анероїд [1, 2, 3, 4].

Польовий етап передбачав проведення систематичних метеорологічних спостережень у різних міських локаціях.

Рис 1. Підготовка до метеорологічних досліджень: студенти з приладами на 5-му поверсі ТНПУ

Рис 2. Метеорологічні прилади в руках студентів біля пам'ятника Гнатюку: практична підготовка в дії

Студенти вимірювали температуру повітря, відносну вологість, швидкість і напрямок вітру, атмосферний тиск. Отримані дані фіксувалися у польових щоденниках.

Рис 3. Метеорологічні дослідження на території ТНПУ біля пам'ятника В. Гнатюку

Рис. 4. Метеорологічні дослідження на території школи №16

Рис. 5. Метеоспостереження в зелених зонах міста (парк "Сопільче")

Рис. 6. Пам'ятне фото біля Тернопільського озера під час практики

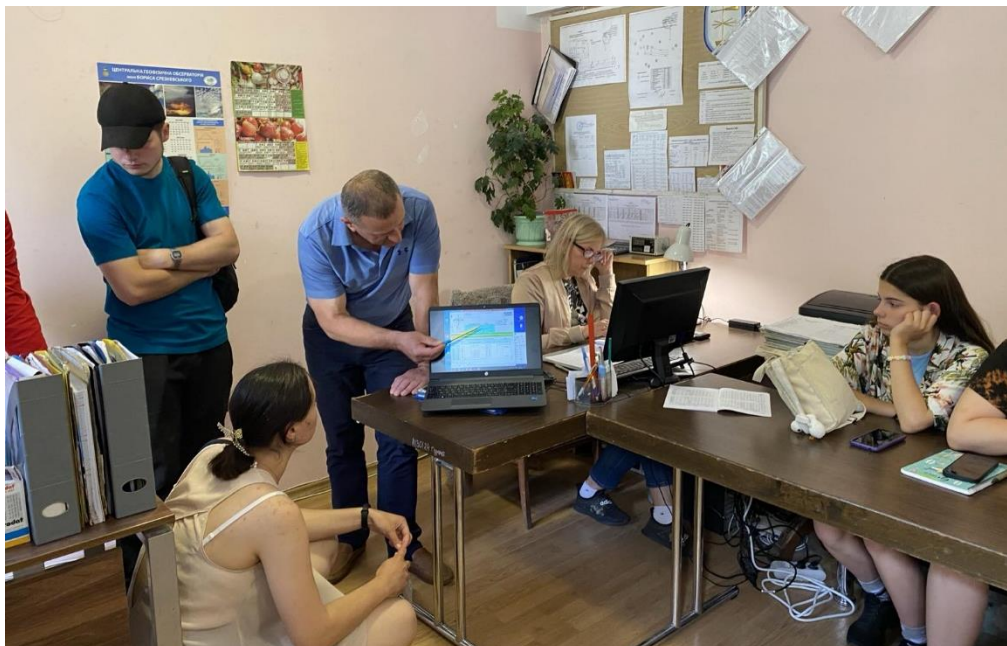
Незважаючи на виклики, пов'язані з повномасштабною війною, метеорологи Тернопільщини невтомно виконують свою важливу місію, що є особливо актуальною в сучасних умовах [1].

Для забезпечення безперервності метеорологічних спостережень обладнання з авіаметеостанції села Смиківці було переміщено до обласного центру.

Студенти отримали неймовірну можливість побувати на метеомайданчику, де вони побачили, як працює сучасне метеорологічне обладнання. Під керівництвом начальника авіаційної метеорологічної станції цивільної ІV розряду (АМСЦ) Тернопіль, Володимира Кучерки, вони дізналися про важливість збору метеорологічних даних для прогнозування погоди та наукових досліджень в сучасний період [1].

Рис. 7. Студенти географічного факультету разом з доц. Н. Тарановою та начальником АМСЦ м. Тернополя [1]

Рис. 8. Володимир Кучерка розкриває секрети метеокодів SYNOP, METAR та SPECI майбутнім фахівцям [1]

Під час екскурсії студенти вивчали різноманітні прилади та методики збору даних, а також спостерігали за їхнім застосуванням на практиці.

Рис. 9. Роман Сороковський розкриває секрети вимірювання опадів за допомогою опадомірного відра [1]

Подібні екскурсії – можливість допомогти майбутнім географам отримати цінний досвід та практичні навички, необхідні для подальшого професійного зростання.

Рис. 10. Незабутні миті зі студентами Гід-14, Гр-15 та Е-16 [1]

Рис. 11. Згадка про незабутній день з групами СОГ-11, СОГст-11 та Г-12 [1]

Заключним етапом практики стало підведення підсумків у вигляді захисту звіту та презентації. Студенти продемонстрували здатність самостійно проводити комплекс метеорологічних спостережень (вимірювання температури,

вологості, атмосферного тиску, швидкості вітру), обробляти отримані дані за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та формулювати висновки про стан атмосферних процесів у досліджуваному регіоні.

Рис. 12. Підбиваємо підсумки: захист звіту та демонстрація презентації

За результатами захисту студенти отримали залік.

Рис. 13. Яскраві моменти практики: наша спільна фотографія

Проведені польові дослідження стали цінним досвідом для студентів, сприяли закріпленню теоретичних знань та формуванню практичних навичок.

Незважаючи на виклики воєнного часу, практика показала, що навіть в складних умовах можна організувати ефективний навчальний процес і підготувати висококваліфікованих фахівців. Отримані студентами знання та навички будуть незамінними для їхньої майбутньої професійної діяльності.

Польова практика з метеорології та кліматології, проведена в Тернополі, стала значущим етапом у підготовці майбутніх географів. Вона дала студентам можливість закріпити теоретичні знання, навчитися працювати з метеорологічними приладами та ознайомитися з реальними методами метеоспостережень. Ця практика сприяла розвитку критичного мислення та вміння застосовувати теоретичні знання у реальному світі, що є важливим для подальшої професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Екскурсія студентів географічного факультету ТНПУ до авіаційної метеорологічної станції м. Тернополя. <https://tnpu.edu.ua/news/10343/>
2. Таранова Н. Б. Метеорологія і кліматологія: методична розробка для студентів географічного факультету. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. 155 с.
3. Таранова Н. Метеорологія і кліматологія: навчально-методичний комплекс для студентів географічного факультету. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. 346 с.
4. Таранова Н.Б. Метеорологія і кліматологія: словник-довідник (основні терміни і поняття). Рекомендовано МОН України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів (лист No1/11-18108 від 21.11.2012 р.). Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2013. 192 с.